יח: שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

חיישינן לשני שוירי. וא"ת מ"כ לרב הונא היאך יגרש כל חדש את אשתו לר"מ דאינו מוכיח מתוכו כיון דחיישינן לשני שוירי וי"ל כיון דלא הוחזקו הוי ספיר מוכיח מתוכו ומ"מ כשנפל חיישינן: **נפק** דק ואשכח בל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר. פרש"י דההוא גיטא הוה כתיב ביה הנפק ופשיט שפיר ממתני' דמעשה ב"ד יחזיר אך מה שפירש כשנפל מן השלחן קשה דא"כ מה מועיל הנפק כיון שלא נפ ליד האשה עדיין דאם יש לחוש לגנאי בלא הנפק הכי נמי יש לחוש להנפק ומו דבעל לא מקיים גיטא וי"ל דאי כתיב ביה הנפק מיירי שנפל מן האשה ושואלת אומו האשה ואומרת שהוא שלה וקא פשיט דיחזיר ולא חיישינן שמא משקרת ומאשה אמרת נפל אע"ג דהשתא מצויות כיון דלא הוחזקו כמו במעשה ב"ד דיחזיר ואע"ג דאמתכת נב"ד שהשתא מצויות ולא חיישינן שמא מאחר נפל כיון דלא הוחזקו ואי מיירי שהשלחן שוטלו לגרש את האשה י"ל דלא כתיב בו הנפק ומוכיח נמי שפיר כיון דבמעשה ב"ד יחזיר דלא חיישינן לגנאי דכיון שכתוב בו הנפק ואי נעשה הלואה דלוה לא מקיים שטרא דאמרינן לקמן בפרקין (דף כ:) ולא חיישינן נמי שמא מאחר נפל אע"ג דהשתא מצויות כיון דלא הוחזקו בההיא גיטא נמי דאמתכת שהשלחן שואל הגט ולא שייך למימר נגלה כיון שהגט ביד השלחן אין יכול לבטל הגט שלא בפני השלחן ולא ניחוש כמו כן שמא מאחר נפל אף על גב דהשתא מצויות כיון דלא הוחזקו וא"ת אבי דאמר פ' האשה שהלכה (יבמות דף קטו: ופס) דחיישינן לגרי ילמק אפי' לא הוחזקו תקשי ליה ממתניתין דכל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר וי"ל דמוקי לה דאמתכת חוץ לב"ד שאין השתא מצויות כר' זירא אבל לגבי תרי ילמק לא שייך לפלוגי בין מצויות לשאין מצויות דלעולם יש להסתפק בילמק מעיר אחרת כמו מעיר זאת אי גמי מוקי מתני' דאמתכת נב"ד ואפי' הכי לא חיישינן לאחר כיון שזה האיש שואל גט וידעינן שאבד גט ואין אנו מכירין אחר אין לחוש שמאחר נפל ונפל ממנו כמו כן כאן אבל האם אין אנו יודעים איזה ילמק מת אם מעיר זאת או מעיר אחרת[1]:

אין הבעל מודה לא יחזיר. אע"ג דנאמנת לומר גרשתני (ניטין דף פד:) הכא אינה נאמנת דמעיקה פגיה כיון דהגט מסיעה:

ואפילו לזמן מרובה. תימה כיון שמודה שממנה נפל וכבר גירשה אמאי הוה לן למימר דלא יחזיר כיון דנאמן לומר גרשתיה כדאמר פרק יש נוחלין (כ"ג דף קלד:) אפילו נפל מאחר נחזיר לה לראיה בעלמא וי"ל דנאמן לומר גרשתיה ותהא מגורשת מכאן ולהבא הואיל וכידו לגרשה אבל הכא שאומר שכבר גרשה מזמן הכתוב בגט כמו שאינו נאמן למפרע כך אינו נאמן להבא ויחזיר לאשה דקתני היינו בעדים ותתגרש בו בחזרה זו ולא חיישינן שמא מאחר נפל ואפילו לזמן מרובה:

מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד בו'. ואומר הבעל שהוא אותו יוסף וא"ת והלא כשאין העדים אומרים כן אינו נאמן לומר שהוא שלו אלא אנו מוסשין שמא מאחר נפל ועתה שעדים אומרים שלא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון למה יהא נאמן ליחוש שמא לאחר חתמנו ולא זה וי"ל דאף כי אין עדים מה שאינו נאמן אע"ג שאומר מכיר אני שהוא שלי לפי שמספק אומר שהוא שלו לפי שסבור שלא איבד אחר גט רק הוא לכך אומר שהוא שלו אע"פ שאינו מכיר אבל כשעדים אומרים שלא חתמנו רק על גט אחד של יוסף בן שמעון נמצד לא יסקר אם חתמנו לאחר ואומר[2] שלא חתמנו לאינו אשד לקבלה כמו שנאמן לומר גרשתיה ואית ספרים דגרסי דלא על גט אחד של יוסף בן שמעון זה אחי שפיר טפי ולריך לומר שלא רצו עדים החתימה דאי רצו החתימה שהיא שלהם מ"כ הוה ליה למימר מהו דתימא דלמא אתרמאי עדים וחתימה כחתימה:

לאי

יחזיר לזמן מרובה, כגון דקאמרי עדים. החתימים בו, מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון. ואותו חתמנו לאחר זה התוכנו (שם). כגון דקא אמר. הלא שלח שאבדו נקב כי' רב אבי בצד אות פלונית. דהוי כזמן מרובה דאין בדורה מזו (שם). מספקא ליה סימנים אי דאורייתא אי דרבנן. הא דאמרינן בבלי מציאות (ס.) שמחזירין אבדה בסימנין ואינגעיא לן התם דאורייתא אי דרבנן, לרב אבי נמי מספקא ליה, הלכך כאיסור אבדת אדם אינו לא סמכינן אסימנין בעלמא, דלמא סימנין דרבנן וכממונות הוא דמלו רבנן להפקיע, דהפקר ב"ד הפקר, וטעמא דתקנתא התם מפרש, אבל לאיסורי איסורא לא מלו רבנן לעקור דבר מן התורה, והאי דלא אמר קסבר סימנין דרבנן, משום דהתם מיבעיא לן ומהכא לא מצינן למיפשט דאי נמי מספקא ליה קאמר מספקא (שם).

עין משפט נר מצוה

קנט א מיי' פ"ח מהל' גזלה ואבידה הל' ו ועיין בהשגות ובנ"מ סמג עשין עד טוש"ע אה"ע סי' קנג סעיף ג וש"ס:

קס ב ג ד מיי' פ"ג מהלכות גירושין הל' ט י יא ועיין בהשגות וכמגיד משנה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע שם סי' קלב סעיף ד וש"ס:

רבינו חננאל

בעיר אחת עבד רבא עובדא כשמעתיה איבא דאמרי היכא דמזבני כיתנא והוא שלא הוחזקו ואע"ג שהשיירות מצויות שם. איבא דאמרי היכא דהרו כיתנא ואע"ג דהוחזקו דהא לא שכיחן שיירתא התם. ר' זירא רמי מתני' אבריתא ומשני תנן המביא גט ואבד ממנו וכו' דברים פשוטים הם מיהו איצטרכינן לברורי דבר' זירא מתני' אבריתא ובלישנא בתרא דתני איבא דאמרי אע"ג דלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת לא נהדר ופליגא דרבא מדהוינן מתני' דפשיט מינה רבא כל מקום שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת יחזיר ועבד עובדא ופסק אהא דתני כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר ולא סלקא שמעתא כשעמא דרבא אלא אוקמא ר' ירמיה כגון דאמרי עדים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון וכו' ורב אשי דהוא בתרא אוקמא כגון דאמר (עדים) נקב יש בו בצד אות פלוני שהוא סימן מובהק אבל נקב בעלמא לא מכלל דשינויא דרבא לא שינויא דסמכא דוא ואע"ג דעבד עובדא כשמעתיה איהו הוא דעבד ואחריני לא עבדו כוותיה וכי האי גוונא

מסורת הש"ס

א) [לקמן כ: ניטין מ. כ"ב קכב:], **ב)** [לעיל נח: לקמן כ.], **ג)** רש"ל מ"ז, **ד)** ניטין מ., **ה)** [ניטין מ:], **ו)** [לקמן מ: מולין עט:], **ז)** [ועי' תוס' יבמות קטו: ד"ה יאמרו], **ח)** נ"ל שלו. רש"ל.

מוסף רש"י

חיישינן לשני שוירי. אע"פ שבשוירי הידוע לנו אין כה שני יוסף בן שמעון, שמא יש שוירי אחרת שיש שם יוסף בן שמעון וכשם נכתב ומשלים אחר נפל (לקמן כ:). והא בי דינא דרב הונא. היו גרסין לו (ועי' תוס' יבמות קטו: ד"ה יאמרו). ח) ג"ל שלו. רש"ל.

חיישינן לשני שוירי וא"ל [1]רב חסדא לרבה פוק עיין בה דלאורתא בעי מינך רב הונא נפק דק ואשכח דתנן [2]כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר והא בי דינא דרב הונא דכי מקום שהשיירות מצויות דמי וקא פשיט רבה דיחזיר אלמא אי הוחזקו שני יוסף בן שמעון אין אי לא לא עבד רבה עובדא [3](בההוא גיטא דאשתכח) בי כיתנא דפומבדיתא כשמעתיה איבא דאמרי היכא דמזבני כיתנא והוא שלא הוחזקו אע"ג דשכיחין שיירתא ואיבא דאמרי היכא דתרו כיתנא ואע"ג דהוחזקו דלא שכיחא שיירות רבי זירא רמי מתניתין אברייתא ומשני תנן המביא גט ואבד הימנו מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול ורמינהו [4]מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה קתני מיהת בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה ואפילו לזמן מרובה ומשני כאן במקום שהשיירות מצויות וכאן במקום שאין השיירות מצויות איבא דאמרי והוא שהוחזקו דלא נהדר והיינו דרבה איבא דאמרי [5]אע"ג דלא הוחזקו לא נהדר ופליגא דרבה בשלמא רבה לא אמר כר' זירא מתניתין אלימא ליה לאקשויי אלא רבי זירא מ"ט לא אמר כרבה אמר לך מי קא תני הא אמר תנו נותנין ואפ' לזמן מרובה דלמא הא אמר תנו נותנין ולעולם בדקיימא לן לאלתר למ"ד לר' זירא במקום שהשיירות מצויות ואע"ג שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון ופליגא דרבה במאי קא מיפלגי רבה סבר דקתני כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר דאשתכח בב"ד עסקינן וב"ד במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו לא יחזיר לא הוחזקו יחזיר ורבי זירא אמר לך מי קתני כל מעשה ב"ד שנמצאו בב"ד כל מעשה ב"ד יחזיר קתני ולעולם דאשתכח אבראי ר' ירמיה אמר [6]כגון דקא אמרי עדים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון אי הכי מאי למימרא מהו דתימא ליחוש דלמא אתרמי שמא בשמא ועדים כעדים קא משמע לן רב אשי אמר [7]כגון דקא אמר נקב יש בו בצד אות פלונית ודוקא בצד אות פלונית אבל נקב בעלמא לא רב אשי מספקא ליה [8]סימנים אי דאורייתא אי דרבנן רבה בר בר חנה אירכם

אירכם

הרי זה יחזיר. כל מילתא דאתא לב"ד לקיים דליכא למיחש לגנאי דנאמן עליהן אלא ליתן הרי זה יחזיר וזה מקיים בב"ד היה ולכך הוצא שם: **כשמעתיה.** דבעינן תרתי והכא חדא הוא דאמר ואכסריה: **היכא דמזבני כיתנא.** דשיירות מצויות שם לבא ולקנות ולהדליה משום דלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר שנכתב בה ולא חיישינן לומר יש עיר אחרת שמה כו: **ואיכא דאמרי היכא דתרו כיתנא.** נמי המצרה שם נמלא הגט. ומאי כשמעתיה שהוחזקו שני יוסף בן שמעון באותה עיר שנכתב בה ואכסריה דבמקום שנמצא בו לא היו שיירות מצויות: **כשנמא רבה.** דאמר שיעוא אלומיא דמתניתין דגיטין אמתני' דמזיקין: **לא אמר כר' זירא.** דרמא מתני' אבריתא: **דמתניתין אלימא ליה לאקשויי.** משום דהיא עיקר ויש מימה כשמותרות זו אם זו וצריך לחזר שיתישבו דאילו בריתא יש לומר אינה עיקר רבי לא שנאה רבי מייא מניין לו: **ולעולם בדקיימא לן כשנמצא לאלתר.** ואם לאו פסול שמא אינו של זה. אבל בריתא ליכא לשנויי הכי דכיון דתנא בהדיא יחזיר לאשה הוה ליה לפלוגי בין לאלתר בין לזמן מרובה דלא דמיא למתניתין דהתם לא יחזיר תנא ומדוקיא הוה דייק יחזיר היכא דאמר תנו וכיון דלא תנא יחזיר לא הוה ליה לפלוגי: **דאשתכח אבראי.** שאין השיירות מצויות: **ר' ירמיה אמר.** הא דקתני יחזיר כגון דאמרי עדים החתומין בו מעולם לא חתמנו בו': **ודוקא בצד אות פלונית.** דהוה ליה סימן מובהק. ואפילו אם תימצי לומר גבי חזרת אבידה בסימנין דאינגעיא לן לקמן (דף כ.) דאורייתא אי דרבנן אפילו בסתם סימנין דרבנן יש לסמוך על סימן מובהק הוה למסרי אשת איש דאורייתא: **מספקא ליה לרב אבי סימנין.** שמחזירין בהן אבידה אי דאורייתא היא ואפילו באיסור דאורייתא סמכינן אסימנין כל דהו: **אי דרבנן.** ודוקא באבידה שהפקר ב"ד הפקר אבל במידי דאיסורא לא סמכינן. ואי קשיא נימא הכי קסבר סימנין דרבנן ונפשוט בעיין דלקמן לאו פירכא היא דמגלן דפשיטא ליה אי נמי מספקא ליה אית עליה למיסר מספיקא:

אירכם

מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד בו'. ואומר הבעל שהוא אותו יוסף וא"ת והלא כשאין העדים אומרים כן אינו נאמן לומר שהוא שלו אלא אנו מוסשין שמא מאחר נפל ועתה שעדים אומרים שלא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון למה יהא נאמן ליחוש שמא לאחר חתמנו ולא זה וי"ל דאף כי אין עדים מה שאינו נאמן אע"ג שאומר מכיר אני שהוא שלי לפי שמספק אומר שהוא שלו לפי שסבור שלא איבד אחר גט רק הוא לכך אומר שהוא שלו אע"פ שאינו מכיר אבל כשעדים אומרים שלא חתמנו רק על גט אחד של יוסף בן שמעון נמצד לא יסקר אם חתמנו לאחר ואומר[2] שלא חתמנו לאינו אשד לקבלה כמו שנאמן לומר גרשתיה ואית ספרים דגרסי דלא על גט אחד של יוסף בן שמעון זה אחי שפיר טפי ולריך לומר שלא רצו עדים החתימה דאי רצו החתימה שהיא שלהם מ"כ הוה ליה למימר מהו דתימא דלמא אתרמאי עדים וחתימה כחתימה:

לאי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com